

Bilješka. - Ova odluka Apelacionog suda ukazuje na to da s jedne strane klauzula o sudskoj nadležnosti u inozemstvu, pogotovo kad je dala nadležnost sudu čije je i pravo primjenljivo prema sporazumu stranaka, djeluje i pred engleskim sudovima, ali s druge strane da će biti odlučno pitanje da li je do ugovora uopće došlo ili nije. Opstojnost ugovora je podvrgnuta materijalnim pravilima engleskog prava, koja je u ovom slučaju Apelacioni sud interpretirao u korist opstojnosti ugovora. Odatle slijedi da za ugovore zaključene u Engleskoj u takvim slučajevima treba posebnu pažnju obratiti rekvizitima za valjanost konkretnog ugovora. Inače rješidba je interesantna i po tome što je diskrecionu odluku prvostepenog suca mijenjala, ali je to učinila pozivom na pogrješnu ocjenu pravnih i činjeničnih (strano pravo) pretpostavka za vršenje slobodne sudačke ocjene.

E.P.

ENGLESKI APELACIONI SUD

Presuda od 26.X 1966.

Salomon c/a Commissioners of
Customs and Excise

Tumačenje engleskog prava u vezi s međunarodnim konvencijama - Međunarodne konvencije sudovi primjenjuju kad se donesu zakoni koji ih uvode u interno pravo - Zakonski tekst koji je izričito suprotan međunarodnoj konvenciji mora se poštivati - Postoji oboriva presumpcija da zakonodavac nije htio postupati protivno međunarodnom pravu - Od više mogućih tumačenja zakonskog teksta ima se primijeniti ono koje je u skladu s međunarodnom konvencijom

Tužitelj je ustao tužbom protiv odmjere carinske pristojbe od strane carinskih nadležnih organa na uvezeni fotografski aparat koji je on uvezao iz SAD. Tuženi carinski organ opirao se tužbenom zahtjevu, pa je prvostepeni sudac odbio tužbeni zahtjev. Radilo se o razlici od 16 funti, jer je odmjerena carina sa 28 funti, a tužitelj je tvrdio da je treba odmjeriti sa 12 funti.

Apelacioni sud je uvažio tužiteljevu žalbu i udovoljio njegovom tužbenom zahtjevu. Spor se kretao oko toga što je tužitelj stajao na stajalištu da se carinska pristojba ima odmjeriti prema uveznoj CIF vrijednosti njegovog aparata, a tuženi je naprotiv smatrao da je ovlašten tu pristojbu odmjeriti prema detaljističkoj vrijednosti aparata u trgovini u Engleskoj. Suci Apelacionog suda jednoglasno su smatrali da je zapravo spor oko toga da li se može razlikovati uvoznike-trgovce od uvoznika pojedinaca, pa je

našao da tome nema uporišta u Carinskom zakonu od 1952, jer da riječi u zakonu "na javnom tržištu" ("in the open market") ne znače to da se radi o detaljističkom tržištu kad se uvozi jedan predmet, a ni o tržištu robe na veliko kad se radi o uvozu velikog broja predmeta. Radi se po mišljenju sudaca o vrijednosti robe koja se kupuje u inozemstvu za upotrebu u Engleskoj, pa će to redovito biti CIF vrijednost robe, a izuzetno kad se radi o FOB kupoprodaji bit će potrebno izvesti određene korekture vrijednosti iz fakture. Stajalište carinskog organa da ovlast iz domaćeg zakona od 1952. (Schedule VI) prema kojoj se uzima da je normalna vrijednost robe ona cijena koju ona u vrijeme kad se uvozi za domaću upotrebu može postići na domaćem tržištu između kupca i prodavaoca koji su nezavisni jedan od drugoga nije u skladu ni s odredbom čl.253. Carinskog zakona od 1952. Ta odredba predviđa da će se smatrati da je vrijednost koju uvoznik deklarira utemeljena na ugovornoj cijeni, a da će se carinska pristojba odmjeriti na temelju ugovorne vrijednosti. Za sporno pitanje da li je vrijednost od koje se pristojba odmjeruje CIF vrijednost kod ulaska u Englesku ili detaljistička cijena u Engleskoj, kad se radi o pojedinom predmetu, suci se pozivaju na Konvenciju o procjeni robe za carinske svrhe od 15.XII 1950. (Treaty Series br.49, 1954) koja je države ugovornice (a među njima je i Engleska) obvezala da svoje domaće zakonodavstvo usklade s njenim odredbama. Ta konvencija određuje da će se vrijednost ocjenjivati prema "cijeni po kojoj se slobodno može nabaviti roba na otvorenom tržištu u luci ili u mjestu uvoza u uvoznju zemlju". Taj pojam primjenjuje se bez obzira da li se uvoz vrši na temelju kupoprodajnog ugovora i bez obzira na ugovorne uglavke. Medjutim da bi se uštedjela istraživanja tržišne cijene uzima se kao vrijednost stvarno plaćena ili plativna cijena po konkretnom kupoprodajnom ugovoru s time da se toj svoti dodaju neki iznosi, a napose vozarina i drugi troškovi. Prema tome se u konkretnom slučaju u kojem je dokazana nabavna detaljistička cijena uz koju je aparat kupljen u izveznoj zemlji treba dodati toj cijeni troškove prijevoza. Upotrebu odredaba Konvencije od 1950. za tumačenje engleskih propisa suci su obrazložili time da se radi o međunarodnopravno obaveznom instrumentu, a da se zakoni imaju tumačiti tako da su u skladu s međunarodnim pravom (Lord Denning M.R.). Nadalje kad Vlada preuzme obvezu u jednom međunarodnom ugovoru da će domaće pravo uskladiti s odredbama takvog ugovora, odredbe ugovora za sudove su irelevantne dotle dok se ne uzakone u Engleskoj. Kad se uzakonjenje izvrši (a do toga može doći i prije ratifikacije međunarodnog ugovora, ili pak poslije) sud mora prije svega tumačiti zakon. Ukoliko su odredbe zakona jasne i nedvosmislene, mora se po njima postupati bilo da se njima ispunjavaju ugovorne obveze Krune ili ne, jer suverena vlast Kraljice u Parlamentu ide i do kršenja međunarodnih ugovora (prema precedentu Ellerman Lines, Ltd. v. Murray, 1931), a pravno sredstvo protiv toga ne postoji pred Kraljiči-

nim vlastitim sudovima. Medjutim ako riječi upotrijebljene u zakonu nisu jasne pa imade više mogućih tumačenja od kojih je jedno u skladu s međjunarodnom konvencijom, a druga nisu, međjunarodna konvencija postaje mjerodavna za tumačenje zakona, jer vrijedi oboriva presumpcija da Parlament nije imao namjeru da postupi protivno međjunarodnom pravu, uključivši u to i preuzete ugovorne obveze. Tuženi su tvrdili da se konvencije mogu upotrijebiti za tumačenje zakona samo onda kad se zakon izričito poziva na neku konvenciju, pa su tu svoju tvrdnju temeljili na netom spomenutom precedentu. Suci su medjutim to stajalište odbili, jer se doista u spomenutom precedentu radilo o zakonu koji se pozivao na Konvenciju, ali se iz toga ne može izvesti kad zakon tako ne postupa da nije moguće obazreti se na konvencije. Kad je iz popratnih okolnosti jasno da zakon ima ispuniti obveze Vlade prema određenoj konvenciji, onda nije od važnosti da se sam zakon ne poziva na konvenciju. Samo se ta veza konvencije i zakona ne smije zasnivati na nagadjanju, nego se mora nametati sudu iz popratnih okolnosti. To je baš slučaj u ovom slučaju. (Iz votuma Diplocka L.J.). Prema tome je tužitelj uspio sa svojim zahtjevom da se carinska pristojba odmjeri s 12 funti umjesto s 23 funti.

Zahtjev tuženih da im se dopusti žalba na Kuću lordova prihvaćen je, ali je tuženoj stranki nametnuta naknada troškova u dosadanjem postupku bez obzira na ishod spora u trećoj molbi, a i određeno je da će tužena bez obzira na ishod spora morati snositi i za postupak u Kući lordova razumne troškove i za tužitelja. Apelacioni sud je stao na ovo stajalište, jer smatra da je u ovom sporu za tužitelja u pitanju samo 16 funti, ali da su u pitanju milijunske svote za tužitelja (obzirom na načelni značaj spora).

(LLLR 1966,2, str.460)

E.P.

Bilješka. - Poznata su interpretativna pravila engleskih sudova, a prema kojima (za razliku od američkih sudova) ne smiju uzimati u obzir kod tumačenja zakona pripremljene radove. Isto je tako poznato da su kod tumačenja zakona koji su unifikacijske instrumente na području pomorskog prava unijeli u interno zakonodavstvo nastojali omedjiti primjenu precedenata koji su takvim zakonima prethodili na takav način da se ne onemogući unifikacijska svrha spomenutih zakona. U ovom slučaju je Apelacioni sud pošao korak dalje, pa je dopustio da se izravni tekst Međjunarodne konvencije upotrijebi za tumačenje takvog internog zakona koji je bio namijenjen njenoj provedbi u život na području internog prava, ali samo onda kad tekst zakona nije izričito suprotan Konvenciji. Ratificirana konvencija sama po sebi ne djeluje na interno

pravo dotle dok nije reproducirana u posebnom zakonskom tekstu. Odatle opasnost da se tumačenje nasloni na pojmove internog prava koji nisu nužno istovjetni s onima u konvenciji. Ta opasnost se po pravilu postavljenoj u ovom slučaju obilazi tako što se jednom od mogućih tumačenja koje je u skladu s Međunarodnom konvencijom, koju je trebalo provesti u život, mora prihvatiti u sudskoj praksi, pa i onda kad se interni zakon nije izričito pozvao na Konvenciju (a to će biti često slučaj kad se zakon donosi prije ratifikacije). Ovo pravilo je od velike važnosti na području interpretacije zakona koji prihvaćaju za područje engleskog internog prava unifikacijske instrumente pomorskog i ostalih grana saobraćajnog prava.

E.P.

APELACIONI SUD, Montpellier

Presuda od 27.I 1966.

Chambre de commerce de Marseille et
Entreprise maritime et commerciale
c/a Cie La Concorde

Lučki slagač - Odgovornost lučkog slagača - Odgovornost vlasnika lučkih dizalica koji dizalice iznajmljuje lučkom slagaču - Granice odgovornosti - Početak pomorskog prijevoza - Lučki slagač za štetu koja nastane na robu u toku operacije ukrcaja odgovara neograničeno - Vlasnik dizalice koji iznajmljuje dizalice lučkom slagaču odgovara sa slagačem solidarno - Ako se teret krcia pomoću lučkih dizalica, pomorski prijevoz počinje časom kada je roba postavljena na brod - Na ovo ne utječe ni okolnost što je teret već prešao brodsku ogradu i pao na palubu broda

Krcatelj je povjerio lučkom slagaču ukrcaj jednog kontenera u kojem su bili smješteni radiatori. Krcanje je izvršeno pomoću lučkih dizalica. Kad je teret već prešao brodsku ogradu, radi kvara na dizalici kontener je pao na brod i djelomično se ošteti. U sporu koji je povodom toga nastao rješavao je i Kasacioni sud koji je, poništavajući presudu Apelacionog suda, naredio da se ispita da li slagač može biti, s obzirom na njegovu djelatnost, izjednačen s pomorskim brodarom. O ovom pitanju ovisilo je i rješenje skladištarovog stajališta da on i kao brodar odgovara ograničeno.

Apelacioni sud, kojemu je dostavljen predmet na rješavanje o spornom pitanju, zauzeo je slijedeće stajalište:

Zakon na koji se poziva tužitelj, tj. onaj od 2.IV 1936, a koji predviđa ograničenu brodarovu odgovornost, primjenjuje se samo na pomorski prijevoz. Da bi se radilo o ovom